

การพัฒนาวิธีในการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ของโรงพยาบาลชุมชน เขตบริการสุขภาพที่ 2 (พิษณุโลก)

มนูญ บุญนัต¹ สุปราณี ธรรมพิทักษ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรคและพัฒนาวิธีการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มย่อย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย จากผู้อำนวยการโรงพยาบาล/นายแพทย์สาธารณสุข หัวหน้าฝ่ายบริหาร หัวหน้างานพัสดุ หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล คณะกรรมการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ และคณะกรรมการตรวจรับ รวมจำนวน 96 คน

ผลการศึกษา

วิธีตกลงราคา พบว่า ดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 ปัญหาอุปสรรคพบว่า กฎระเบียบในการปฏิบัติไม่ชัดเจนมีหลายขั้นตอน การอนุมัติเกิดความล่าช้า กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างมีระยะเวลาจำกัด สำหรับการพัฒนางานวิธีตกลงราคา วิธีสอบราคา พบว่า กำหนดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์เกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 1,000,000 บาท ตามระเบียบพัสดุ พ.ศ.2535 ปัญหาอุปสรรคพบว่า ระเบียบปฏิบัติไม่ชัดเจน มีระยะเวลาจำกัดในกระบวนการจัดซื้อ

วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-Market) พบว่า โรงพยาบาลชุมชนไม่ได้ใช้วิธีวิธีนี้ การพัฒนาวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย กำหนดให้คณะกรรมการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะอิสระและเปิดเผย ผู้ไม่มีผลประโยชน์ร่วมสามารถวิจารณ์ร่าง TOR (แบบลับ) และกำหนดหลักประกันการยื่นซองเกิน 1,000,000 บาท/ โครงการ. วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-Bidding) พบว่า เป็นวิธีที่ไม่ต้องผ่านบริษัทกลาง ช่วยลดขั้นตอนการทำงานและลดการเผชิญหน้าระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย มีความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลาทรัพยากร และขั้นตอนในการดำเนินงานมีความชัดเจนในเรื่องการเข้าถึงของงบประมาณ.

คำสำคัญ: การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์; ตกลงราคา; สอบราคา; ตลาดอิเล็กทรอนิกส์; ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา
169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131, ประเทศไทย
อีเมล: m_boonnad@windowslive.com

² วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

The Procurement Methods Development for Medical Supplies of the Community Hospitals Public Health Region 2 (Phitsanulok)

Manoon Boonnad¹ Supranee Thampitug²

Abstract

This is a qualitative research with the following objectives: 1) to study the present conditions of medical equipment procurement of Community Hospital Area 2 (Pitsanuloke), problems and obstacles and to develop the methodology equipment procurement. In depth interviews and group discussions were utilized among the 96 members of hospital directors/public health administrators, chief administrators, chief supply officers, chief registered nurses, specification verification committee, and audit committee. The Research Results

Price bargaining method was found to be in accordance with the Office of the Prime Minister's Regulations on Procurement of Supplies, B.E. 2535. Problems and obstacles were found as follows: The regulations were unclear and complicated, approvals were late, and purchasing procedures were time limited. As for the development of price negotiation method, though bidding was used in price verification, but the supply regulations of the Office of the Prime Minister, B.E. 2535 for purchasing of supplies at a price between 100,000 - 1,000,000 baht were unclear and left limited time for bidding. Besides, the e-marketing method was not used by hospitals. The development of the e-marketing should be conducted consisting of free and open specification verification committee; no-interest parties's ability to (secretly) criticize the draft TOR and requiring of bid guarantee money for the submission of bid of more than 1,000,000 baht per project. Electronic bidding was found to be convenient in avoiding the middle person company which will cut down steps of working activities and confrontation between the seller and the buyer, savings time, expense, resources and steps of workingactivities and transparency in the access of government budget.

Keywords: procurement; price agreement; price checking; e-Market, e-Bidding

Type of Article: Research Article

¹ Doctor of Philosophy Program in Public Administration, Burapha University
169 Bangsaen Beach Road, Saensuk, Mueang, Chon Buri, 20131, Thailand
E-mail: m_boonnad@windowslive.com

² Graduate School of Public Administration, Burapha University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ถือได้ว่าเป็นกระบวนการนํานโยบายภาครัฐไปปฏิบัติที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ผลการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า ยังมีปัญหาเกิดขึ้นหลายประเด็น เช่น มีปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าด้านกฎระเบียบ ขั้นตอนของระบบราชการที่มาก ซับซ้อน ขาดเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย บุคลากรไม่เพียงพอต่อสภาพการทำงานที่แท้จริง รวมทั้งยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณในการบริหารงานด้านสุขภาพ จากนโยบายภาครัฐที่มีจำกัด ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างในระดับประเทศที่เรื้อรังมาเป็นระยะเวลานาน แม้ว่าในทุกรัฐบาลจะได้พยายามหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหานี้ โดยให้กรมบัญชีกลางเป็นผู้กำกับ ดูแล ควบคุม และรายงานผล ตลอดจนการพัฒนากระบวนการ หลักการ วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ระบบการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ ใช้ระยะเวลาอันน้อยลง ได้สิ่งของที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม เพิ่มความโปร่งใส และสามารถติดตาม ตรวจสอบกระบวนการทำงานได้ ทำให้เกิดความยุติธรรมต่อภาครัฐกิจ และยังเป็น การช่วยเหลือค่าใช้จ่ายของภาครัฐในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน (Yensab, 2008) ปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement: e-GP) โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้กับระเบียบพัสดุ ได้แก่ การจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market: e-market) และวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e-Bidding) เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโปร่งใส สร้างความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ตรวจสอบได้ ลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นแนวทางการลดความเสี่ยงในการนํานโยบายไปปฏิบัติ และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานพัสดุให้

ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นไปตามระบบวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ครบวงจรอย่างแท้จริง (The Comptroller General's Department, 2008) อย่างไรก็ตาม จากการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดหาพัสดุ ยังคงพบว่าเกิดปัญหาและข้อบกพร่องตั้งแต่ต้นน้ำจนกระทั่งปลายน้ำ กล่าวคือมีปัญหาด้านกฎระเบียบ ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่ควบคุมในการจัดหาพัสดุอย่างเคร่งครัด เจ้าหน้าที่พัสดุไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นอิสระ เนื่องจากถูกแทรกแซงจากผู้บริหาร ขาดความรู้ในการวางแผน การเตรียมการในโครงการ มีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะกีดกันผู้ขายบางราย และวัสดุครุภัณฑ์ที่ได้มามีมาตรฐานต่ำไม่ตรงความต้องการที่แท้จริง มีราคาแพงกว่าราคาที่ควรจะเป็น ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีปัญหาข้อบกพร่องเกิดขึ้น ในทุกกระบวนการและทุกประเภทของการจัดหาพัสดุ ครุภัณฑ์ ทำให้ภาครัฐสูญเสียงบประมาณซึ่งเป็นภาษีประชาชน

สำนักงานเขตบริการสุขภาพที่ 2 ได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงสาธารณสุข ที่ 159/2556 ลงวันที่ 25 มกราคม 2556 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารเขตบริการสุขภาพที่ 2 มีความคล่องตัวในการติดตามความก้าวหน้า เฝ้าระวัง กำกับ และติดตามการปฏิบัติราชการในการพัฒนางานเขตสุขภาพที่ 2 จากสภาพปัญหาในอดีตจนถึงปัจจุบันเกี่ยวกับงานจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าด้านกฎระเบียบ ขั้นตอนของระบบราชการที่มาก ซับซ้อน ขาดเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย บุคลากรไม่เพียงพอต่อสภาพการทำงานที่แท้จริง การกำหนดราคากลางต่ำกว่าความเป็นจริงทำให้มีปัญหาเรื่องคุณภาพและประโยชน์ที่ได้รับไม่ตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง ตลอดจนวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ถูกจำกัดด้วยคุณภาพและราคาที่เท่ากัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาวิธีการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ของโรงพยาบาลชุมชนเขตบริการสุขภาพที่ 2 (พิชัยโลก)

ทั้ง 4 วิธี ได้แก่ วิธีการตกลงราคา, วิธีสอบราคา, วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-Market) และวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-Bidding) โดยองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความคุ้มค่า คำนึงในการบริหารจัดการภาครัฐต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ของโรงพยาบาลชุมชนเขตบริการสุขภาพที่ 2 (พิษณุโลก)
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ของโรงพยาบาลชุมชนเขตบริการสุขภาพที่ 2 (พิษณุโลก)
3. เพื่อพัฒนาวิธีในการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ของโรงพยาบาลชุมชนเขตบริการสุขภาพที่ 2 (พิษณุโลก)

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และพัฒนาวิธีในการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ 4 วิธี ประกอบด้วย วิธีตกลงราคา วิธีสอบราคา วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-Market) และวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-Bidding)

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดหาพัสดุของโรงพยาบาลชุมชนเขตบริการสุขภาพที่ 2 (พิษณุโลก) จำนวน 96 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตพื้นที่การศึกษาครั้งนี้ คือ โรงพยาบาลชุมชนเขตบริการสุขภาพที่ 2 (พิษณุโลก) ประกอบด้วย โรงพยาบาลชุมชน ใน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดตาก และจังหวัดสุโขทัย รวมจำนวน 16 โรงพยาบาล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลการพัฒนาวิธีการจัดหาครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่สามารถส่งเสริมกระบวนการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. สารสนเทศที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญแก่ผู้กำหนดนโยบายในการแก้ไข พัฒนา กำหนดมาตรการ/นโยบาย เกี่ยวกับการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานในการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สร้างความโปร่งใส มีคุณภาพและมาตรฐาน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. รูปแบบการจัดการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ การซื้อหรือการจ้างกระทำได้ 5 วิธีคือ (The Comptroller General's Department, 2006)

- 1) วิธีตกลงราคา ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาท)
- 2) วิธีสอบราคา ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท (สองล้านบาท)
- 3) วิธีประกวดราคา ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 1,000,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท (สองล้านบาท)

สำหรับวิธีสอบราคาและวิธีประกวดราคา ถ้าผู้สั่งซื้อหรือสั่งจ้างเห็นสมควรจะสั่งให้กระทำโดยวิธีกำหนด

ไว้สำหรับวงเงินสูงกว่าก็ได้ การแบ่งซื้อหรือแบ่งจ้างโดยลดวงเงินที่จะซื้อหรือจ้างในครั้งเดียวกัน เพื่อให้วงเงินต่ำกว่าที่กำหนดโดยวิธีหนึ่งวิธีใด หรือเพื่อให้อำนาจสั่งซื้อสิ่งจ้างเปลี่ยนไปจะกระทำมิได้ เว้นแต่การแบ่งซื้อแบ่งจ้างวัสดุที่ง่ายต่อการเนาเสียหรือโดยสภาพไม่อาจดำเนินการซื้อหรือจ้างในครั้งเดียวกันทั้งจำนวนเงิน การซื้อหรือการจ้างซึ่งดำเนินการด้วยเงินกู้ หรือเงินช่วยเหลือผู้สั่งซื้อหรือผู้จ้างจะสั่งให้กระทำตามวงเงินที่สัญญาเงินกู้หรือสัญญาเงินช่วยเหลือกำหนดก็ได้

4) วิธีพิเศษ จำแนกได้ 2 ลักษณะคือ

4.1) การซื้อโดยวิธีพิเศษ ได้แก่ การซื้อครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท ให้

4.2) การจ้างโดยวิธีพิเศษ ได้แก่ การซื้อครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท

5) วิธีกรณีพิเศษ (การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ) ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างจากส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่น ซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจ ในกรณีดังต่อไปนี้

1) เป็นผู้ผลิตพัสดุหรือทำงานจ้างนั่นเอง และนายกรัฐมนตรีอนุมัติให้ซื้อหรือจ้าง

2) มีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ซื้อหรือจ้างและกรณีให้รวมถึงหน่วยงานอื่นที่มีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดด้วย

2. หลักการบริหารการจัดหาพัสดุ (Chaisang, Lertpongsombat & Theppaya, 2014, pp. 4-5) กล่าวว่า กระบวนการบริหารจัดการพัสดุมีหลักการและความสำคัญจำเป็น 6 ด้าน

1) ด้านการวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุ: เป็นกระบวนการขั้นแรกของการดำเนินการพัสดุ เพื่อเป็นการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงาน

โดยมีการกำหนดประเภทของพัสดุ รายการ จำนวน และระยะเวลาที่ต้องการใช้พัสดุ การวางแผนกำหนดความต้องการพัสดุในลักษณะนโยบาย เช่น แผนการจัดซื้อครุภัณฑ์ทางการศึกษาและความต้องการในลักษณะเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานปกติ เช่น การจัดซื้ออุปกรณ์สำนักงาน เป็นต้น

2) ด้านการจัดหาพัสดุ: การดำเนินการให้ได้มาซึ่งวัสดุ ครุภัณฑ์ตามที่หน่วยงานต้องการด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การจัดซื้อ การจัดจ้าง การจัดทำเอง การเช่า เป็นต้น การดำเนินการจัดหาพัสดุนั้น จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ และระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) ด้านการควบคุมพัสดุ: การควบคุมเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารพัสดุ เพื่อใช้เป็นข้อมูลทางการบริหารเกี่ยวกับต้นทุนผลผลิตของหน่วยงาน นอกจากนั้นการควบคุมยังช่วยในการเก็บดูแลบำรุงรักษาพัสดุให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีอยู่เสมอและทำให้ทราบว่าพัสดุใดหากใช้ต่อไปจะทำให้เกิดความสูญเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลบำรุงรักษา หรือหมดความจำเป็นสมควรที่จะจำหน่ายและจัดหาพัสดุมาทดแทน

4) ด้านการเบิกจ่ายพัสดุ: การเบิกจ่ายพัสดุเป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการควบคุมพัสดุ แล้วนำมาแจกจ่ายแก่ผู้ใช้ภายในหน่วยงานได้ทันเวลาและปริมาณที่ถูกต้อง เจ้าหน้าที่พัสดุจะดำเนินการโดยการวางหลักเกณฑ์กำหนดวันและเวลาที่แจกจ่ายพัสดุ ดังนั้น เจ้าหน้าที่พัสดุต้องคำนึงถึงความจำเป็น ความประหยัด และความต้องการของผู้ใช้ โดยมีการควบคุมให้เป็นไปตามความเป็นจริง

5) ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ: การดำเนินการดูแลรักษาพัสดุให้อยู่ในสภาพที่ดีและสามารถใช้งานได้ นับเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการพัสดุ เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นเมื่อพัสดุได้ถูกแจกจ่ายไปแล้ว การบำรุงรักษาก็เป็นขั้นตอนที่มีความเกี่ยวข้องกันกับขั้นตอนอื่นเป็นอย่างมาก นับแต่การจัดหาซึ่งจะ

ต้องคำนึงถึงการควบคุมคุณภาพของพัสดุที่จัดหาเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการชำรุดเสื่อมสภาพก่อนกำหนด และการวางแผนบำรุงรักษาพัสดุจะต้องทำไปพร้อมๆ กับการจัดหาพัสดุ

6) ด้านการจำหน่ายพัสดุ: การดำเนินการเกี่ยวกับพัสดุที่มีเกินความต้องการ ชำรุดเสียหาย เสื่อมสภาพ ไม่สามารถซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ หรือหากซ่อมแซมก็มีค่าใช้จ่ายสูง ถ้าสมมติหมดความจำเป็นต้องใช้หรือเกิดการสูญหาย โดยการดำเนินการจำหน่ายพัสดุ ทำได้ 5 วิธี คือ การขาย แลกเปลี่ยน โอน ทิ้ง และจำหน่ายเป็นศูนย์ เพื่อลดภาระงบประมาณในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและทำให้ดูแลบำรุงรักษาเฉพาะพัสดุที่สำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานเท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ของโรงพยาบาลชุมชนเขตบริการสุขภาพที่ 2 (พิษณุโลก) ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงพยาบาล/นายแพทย์ สาธารณสุขจังหวัด หัวหน้าฝ่ายบริหาร หัวหน้างานพัสดุ หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล คณะกรรมการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ และคณะกรรมการตรวจรับ รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 96 คนจาก 16 โรงพยาบาล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview Guide) ลักษณะของข้อคำถามเป็นประเด็นคำถามหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อยที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดำเนินการโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน ประเมินจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC

สูงกว่า 0.5 สามารถสรุปได้ว่าข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอนัดสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลและนายแพทย์ สาธารณสุขจังหวัด ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดหาพัสดุของโรงพยาบาลชุมชนเขตบริการสุขภาพที่ 2 (พิษณุโลก) จำนวน 12 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการขอนัดสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเฉพาะกลุ่ม โดยทำการติดต่อนัดหมายทางโทรศัพท์ หรือเข้าพบด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยกับกลุ่มบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดหาพัสดุของโรงพยาบาลชุมชนเขตบริการสุขภาพที่ 2 (พิษณุโลก) โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) จำนวน 16 ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมครั้งละ 4-6 คน รวมจำนวน 84 คน

3. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่ได้รับในรูปแบบเสียงจากเครื่องบันทึกเสียง และการจดบันทึก ทำการถอดเทปและจัดระเบียบข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) และการสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันและปัญหาอุปสรรค

1. วิธีตกลงราคา

วิธีตกลงราคาเป็นวิธีการที่ได้มาซึ่งวัสดุครุภัณฑ์ตรงกับความต้องการของแพทย์ พยาบาลมากที่สุด ซึ่งวิธีการตกลงราคาเป็นการจัดซื้อในวงเงินไม่เกิน

100,000 บาท ปัจจุบันกรมบัญชีกลางได้ขยายวงเงินการจัดหา ร.299 โดยเพิ่มวงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ต่อการจัดซื้อต่อครั้ง ทำให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์บางอย่างมีความละเอียดและราคาค่อนข้างสูง ซึ่งต้องสืบราคาจากแหล่งผู้ขายหรือผู้แทนบริษัทให้นำวัสดุครุภัณฑ์มาให้ทดลองประเมินการใช้งานก่อนการสั่งซื้ออย่างน้อย 3 บริษัท เนื่องจากวัสดุครุภัณฑ์บางบริษัทมีคุณสมบัติเหมือนกันทุกอย่าง แต่การใช้งานจริงจะแตกต่างกัน ส่วนกระบวนการเริ่มจากการรายงานการจัดซื้อจัดจ้างที่ฝ่ายหัวหน้าพัสดุ ผู้อำนวยการอนุมัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบจากจังหวัด จัดตั้งคณะกรรมการ จัดทำใบสั่งซื้อสั่งจ้าง แนบเอกสารแสดงความบริสุทธิ์ใจ (ITA) บันทึกเลขโครงการในระบบผ่าน e-GP ตรวจรับลงบัญชีคุมสต็อก จนกระทั่งลงเลขครุภัณฑ์

ปัญหาอุปสรรค พบว่า บุคลากรไม่เพียงพอ ในบางโรงพยาบาลไม่มีเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านนี้โดยเฉพาะต้องใช้เจ้าหน้าที่ในสายวิชาชีพเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ ด้านกระบวนการ บางครั้งงบประมาณถูกจำกัดด้วยข้อวัสดุครุภัณฑ์ตามคุณสมบัติเฉพาะกลางกำหนดเท่านั้น ทำให้วัสดุครุภัณฑ์ที่ได้รับไม่ตรงกับความต้องการ

2. วิธีสอบราคา

วิธีการสอบราคาเป็นการจัดซื้อจัดจ้างในวงเงินงบประมาณ 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 1,000,000 บาท ต่อการจัดซื้อจัดจ้างแต่ละครั้งที่ได้รับอนุมัติงบประมาณจากจังหวัด ด้านกระบวนการเริ่มจากแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะวัสดุครุภัณฑ์ แต่งตั้งคณะกรรมการเปิดซองสอบราคา แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับ เจ้าหน้าที่กรอกข้อมูลประกาศโครงการในระบบ e-GP กำหนดระยะเวลาในกระบวนการประกาศเชิญชวน ประกาศผลผู้ไม่มีผลประโยชน์ร่วมอย่างน้อย 3 บริษัทเข้าแข่งขันประมูลราคา โดยผู้เสนอราคาต้องยื่นเอกสารส่วนที่ 1 (รายละเอียดวัสดุครุภัณฑ์ที่เสนอ)

ส่วนที่ 2 (เอกสารนิติบุคคล เลขบัญชีผู้ค้ากับภาครัฐ เอกสารมอบอำนาจ สมุดบัญชีธนาคาร ฯลฯ) และเอกสารส่วนที่ 3 ใบเสนอราคา คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาจะพิจารณาคุณสมบัติเฉพาะตามที่กำหนดทุกราย แล้วพิจารณาจากผู้เสนอราคาและพิจารณาราคาเมื่อได้ผู้เสนอราคาดีที่ที่สุด (ต่ำสุด) ประกาศผู้ชนะการเสนอราคา แล้วเข้าสู่กระบวนการนำหลักฐานการค้ำประกันสัญญาเงินสด หรือเช็คที่ธนาคารออกให้ รายงานผลการพิจารณาจนครบกระบวนการ

ปัญหาอุปสรรค พบว่า เจ้าหน้าที่บางคนไม่มีความเชี่ยวชาญในกฎระเบียบข้อกำหนดในระเบียบพัสดุ ซึ่งบางครั้งให้ผู้ขายเป็นฝ่ายจัดการเรื่องเอกสารและวิธีการในการสอบราคา ด้านกระบวนการ ระเบียบปฏิบัติไม่ชัดเจน

3. ตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market: e-Market)

จากการสัมภาษณ์ พบว่า การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ของโรงพยาบาลชุมชนเขตบริการสุขภาพที่ 2 (พิษณุโลก) ไม่มีการใช้วิธีนี้ แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยขอเสนอการพัฒนาวิธีการในการจัดหาครุภัณฑ์ฯ รูปแบบนี้ ดังนี้ ให้กรมบัญชีกลางเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการภายใต้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement: e-GP) ให้เป็นรูปธรรมโดยผ่านการบันทึกข้อมูลในระบบหาผู้ค้าที่ไม่เป็นผู้ทำงาน วัสดุคุณภาพมาตรฐาน ตลอดจนให้ผู้ขายที่ไม่มีผลประโยชน์ร่วมสามารถเข้าถึงข้อมูล เพื่อป้องกันการบันทึกข้อมูลผู้ขายที่มีผลประโยชน์ร่วมกันเปรียบเทียบด้านราคา อาจจะเป็นบริษัทต่างตอบแทนในนิติกรรมกับภาครัฐเท่านั้น ซึ่งอาจส่งผลทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในวงกว้าง หรืออาจเกิดการกักตุนสินค้าหรือบริการ เพื่อผลประโยชน์การแข่งขันเชิงธุรกิจ ดังนั้นภาครัฐควรใช้สัญญาจะซื้อจะขายทั้งจังหวัดในปีงบประมาณเท่านั้น ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดควรให้โรงพยาบาล

ชุมชนจัดการตนเอง โดยส่งผ่านระบบ e-GP ตามเลขโครงการ ตลอดจนการโอนเงินให้ผู้ค้าที่เป็นคู่สัญญากับภาครัฐโดยตรงผ่านระบบได้แบบเป็นปัจจุบัน (Real Time) ตามงบจัดสรรของจังหวัด สำหรับสถานที่เก็บรักษานั้นต้องให้คู่สัญญากับภาครัฐเป็นผู้จัดการ รวมทั้งต้องมีการกำหนดวันหมดอายุ เช่น ไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือ 1 ปี เป็นต้น เพื่อป้องกันการกักตุนวัสดุครุภัณฑ์ ให้ราคาเพิ่มขึ้นแต่วันที่หมดอายุสั้นลง (Expire Date) เสื่อมสภาพก่อนเวลาอันควร

4. วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e-Bidding)

วิธีประกวดอิเล็กทรอนิกส์ เป็นวิธีการประกวดราคาในวงเงินที่เกินกว่า 1,000,000 บาท ซึ่งในอดีตจะเป็นวิธีการประกวดราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ที่ต้องมีบริษัทกลางเป็นตัวกลางระหว่างภาครัฐกับเอกชนผู้ค้าปัจจุบันได้ยกเลิกวิธีนี้แล้ว และได้พัฒนาเป็นการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-Bidding) ที่ไม่ต้องผ่านบริษัทกลางโดยพัฒนาระบบเทคโนโลยีผ่านเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง (e-GP) ซึ่งคู่ค้ากับภาครัฐสามารถเข้าถึงได้ง่าย เป็นวิธีการจัดซื้อตามข้อบังคับและช่วยลดขั้นตอนการทำงานและลดการเผชิญหน้าระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย มีความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลาทรัพยากร และขั้นตอนในการดำเนินงาน

ปัญหาอุปสรรค เจ้าหน้าที่มีทักษะการปฏิบัติงานไม่เหมือนกัน เช่น บางคนมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบข้อกำหนดวิธีการต่างๆ เป็นอย่างดี ในขณะที่บางคนใช้ความรู้สึกหรือประเพณีปฏิบัติที่เคยทำมาเท่านั้น ด้านกระบวนการ ในบางกรณีผู้จำหน่ายที่ไม่ได้ประกอบอาชีพขายเครื่องมือแพทย์แต่ได้เซ็นสัญญากับภาครัฐ เรียกว่า “บริษัทเฉพาะกิจ” ด้านการกีดกันเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นบ่อย เนื่องจากวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-Bidding) นั้นใช้การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะเดิมนั้น จึงทำให้ผู้ขายวิ่งเต้นนำเสนองานเพื่อจะได้ซึ่งคุณสมบัติเฉพาะที่กำหนดแล้ว อีกทั้งหากมีการโต้แย้งในร่างวิจารณ์ TOR จะต้องยื่นหนังสือกับหน่วยงานสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด กรณีการพิจารณาคุณสมบัติเฉพาะ หากผู้ไม่มีส่วนได้เสียในกระบวนการเสนอราคาทำหนังสืออุทธรณ์โต้แย้งว่าวัสดุครุภัณฑ์ของบริษัทดังกล่าวเข้าถึงคุณสมบัติเฉพาะไม่ได้ หรือผิดคุณสมบัติเฉพาะผิดเงื่อนไข บางครั้งผู้บริหารหรือคณะกรรมการไม่ถือเป็นสาระสำคัญ

การพัฒนาวิธีในการในการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์

ในการวิเคราะห์การพัฒนาวิธีการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก และการทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) สภาพปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะมาเป็นแนวทางในการพัฒนา รายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1

การวิเคราะห์รูปแบบการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์รูปแบบเดิมกับวิธีการใหม่

วิธี	รูปแบบเดิม	การพัฒนาวิธีการใหม่
ตกลงราคา	- ผู้เสนอราคา 2 ราย - วงเงิน $\geq 100,000$ บาท (ว.299 มีกรอบเวลา) - พิจารณาตัดสินในราคาต่ำสุด	- ผู้เสนอราคาแหล่งข้อมูลไม่น้อยกว่า 3 ราย - ขยายวงเงินจัดซื้อ 500,000 บาท - ไม่พิจารณาราคาถูกอย่างเดียว

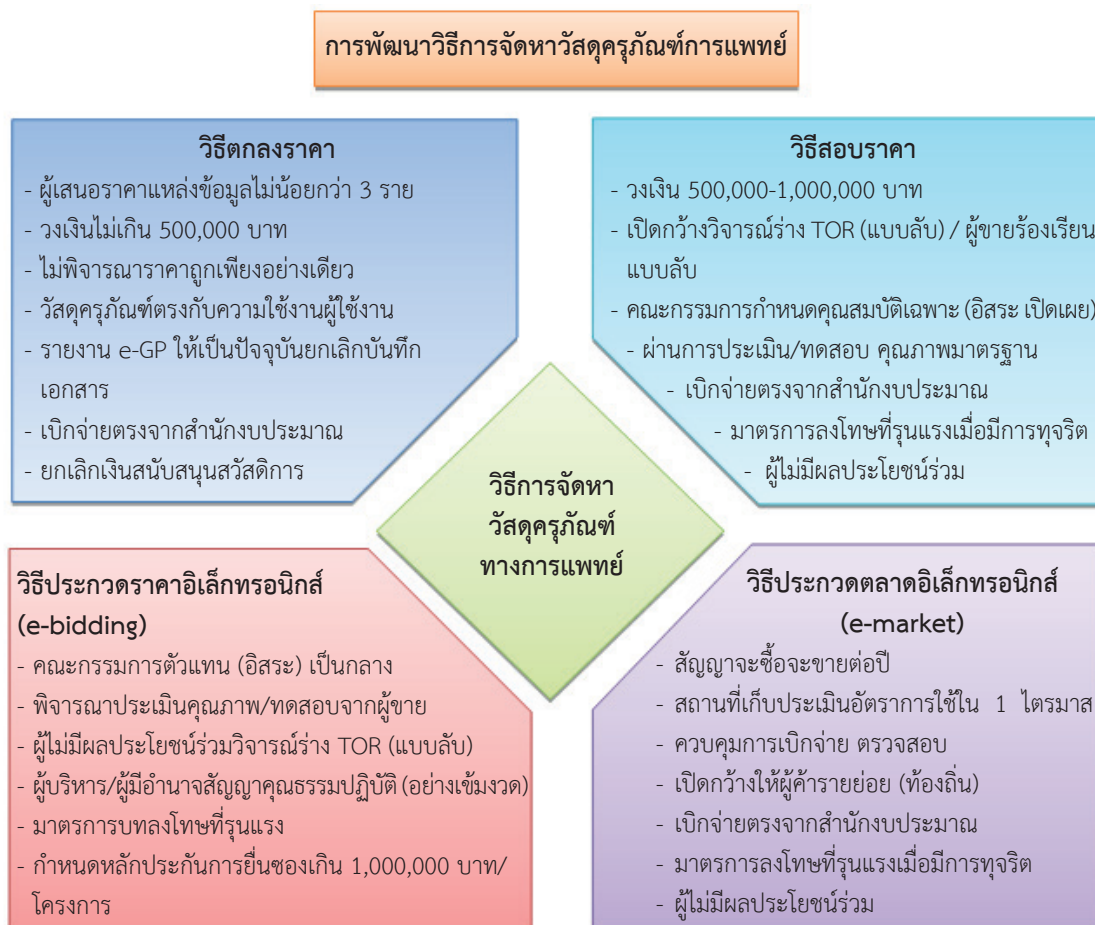
ตาราง 1

การวิเคราะห์รูปแบบการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์รูปแบบเดิมกับวิธีการใหม่ (ต่อ)

วิธี	รูปแบบเดิม	การพัฒนาวิธีการใหม่
	- ตรงกับการใช้งานบ้าง ไม่ตรงบ้าง - บันทึกเอกสารและบันทึก e-GP - เบิกตรงตามคู่สัญญา	- ราคาเหมาะสมตรงตามความต้องการใช้งาน - รายงาน e-GP ให้เป็นปัจจุบัน ยกเลิกเอกสาร - เบิกจ่ายตรงจากสำนักงบประมาณ
สอบราคา	- วงเงิน 100,000 -1,000,000 บาท - วิจารณ์ร่าง/ร้องเรียนผ่าน โทรสาร/หนังสือผ่าน หน่วยงานเจ้าของโครงการ - ไม่มีการกำหนดเกณฑ์ประเมินทดสอบทดลอง ใช้อย่างทั่วถึง - ไม่เฉียบขาด มีการปกป้องพวกพ้อง เลี่ยงความผิดแค่เป็นลงโทษ - ไม่ได้ปกป้องคุ้มครองสิทธิถูกกลั่นแกล้ง	- วงเงิน 500,000 -1,000,000 บาท - เปิดกว้างร้องเรียน TOR/ข้อ ร้องเรียน (แบบลับ) - กำหนดมาตรฐานการ ประเมินผู้ขาย, ทดสอบวัสดุครุภัณฑ์ - มาตรการลงโทษที่รุนแรง (กรณีทุจริตคอร์รัปชั่น) - ผู้ไม่มีผลประโยชน์ร่วมอุทธรณ์ร้องเรียน
e-Market	- ข้องตกลงตามคู่สัญญาส่งมอบ - ใช้งานตามวัสดุครุภัณฑ์ปีต่อปี - ขาดระบบการควบคุมตรวจสอบ ประเมินผล การเบิกจ่ายอย่างเข้มงวด - เอื้อประโยชน์ผู้ค้ารายใหญ่ ให้ขายปริมาณมาก แต่ราคาถูก - ไม่เป็นรูปธรรม ขาดความต่อเนื่อง ไม่ชัดเจน	- สัญญาจะซื้อจะขายต่อปี - สถานที่เก็บประเมินรักษาใช้ใน 1 ไตรมาส - ควบคุมการเบิกจ่ายตรวจสอบ - เปิดกว้างให้ผู้ค้ารายย่อย (ท้องถิ่น) - เบิกจ่ายตรงจากสำนักงานงบประมาณ ตามคู่สัญญาโครงการ
e-Bidding	- การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะไม่ได้เป็นรูปแบบ คณะ กรรมการตัวแทน - ไม่มีการประเมินคุณภาพวัสดุ พิจารณาตาม เอกสาร เข้าสู่กระบวนการเลย - วิจารณ์ร่าง/ร้องเรียนผ่าน โทรสาร/หนังสือผ่าน หน่วยงานเจ้าของโครงการ - สัญญาคุณธรรม เกิดขึ้นจากข้อกำหนด ไม่ได้เกิด จากจิตวิญญาณหรือ คุณธรรม - หลักประกันค่า 5% เกิน 2,000,000 บาท/โครงการ โดยเงินสดหรือหนังสือค้ำประกันที่ ธนาคารออกให้	- คณะกรรมการตัวแทน(อิสระ) เช่นการ กำหนดคุณสมบัติเฉพาะ - มีใบการประเมินคุณภาพ/ทดสอบจากผู้ขาย - ผู้ไม่มีผลประโยชน์ร่วมวิจารณ์ร่าง TOR (แบบลับ) - ผู้บริหาร/ผู้มีอำนาจสัญญาคุณธรรมปฏิบัติ (อย่างเข้มงวด) - กำหนดหลักประกันวงเงินการยื่นซองเกิน 1,000,000 บาท/โครงการ

ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) อยู่ในกลุ่มที่ 1 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

จากตาราง 1 สรุปการพัฒนาวิธีในการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ของโรงพยาบาลชุมชนเขตบริการสุขภาพที่ 2 (พิษณุโลก) ได้ดังภาพ 1

ภาพ 1 การพัฒนาวิธีการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์

อภิปรายผลการวิจัย

วิธีตกลงราคาเป็นกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างสำคัญที่ก่อให้เกิดการใช้งบประมาณภาครัฐที่ความคุ้มค่า ตรงกับความต้องการของแพทย์ พยาบาล และเกิดประโยชน์สูงสุดกับตัวผู้ป่วย ด้าน ปัญหาอุปสรรค พบว่า กระบวนการในการปฏิบัติไม่ชัดเจนมีขั้นตอนหลายขั้นตอน ในอนุมัติเกิดความล่าช้ามีระยะเวลาจำกัดในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ

Pradubthanakit (2006) ที่พบว่ามีปัญหาด้านกฎระเบียบและขั้นตอน ระเบียบพัสดุกำหนดให้พิจารณาราคาที่ต่ำที่สุดจากผู้ขายไม่น้อยกว่า 2 ราย ซึ่งวัสดุครุภัณฑ์ที่ราคาถูกนั้นส่วนใหญ่จะมีคุณภาพที่ต่ำ ซึ่งบางครั้งไม่สามารถใช้งานตามความต้องการของแพทย์ พยาบาลอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Imsuwan (2009) ที่พบว่าการจัดซื้อจัดจ้างจะเกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า “เรียกเฉพาะราคาต่ำไม่ดูคุณภาพ” นอกจาก

นี้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบข้อเสนอแนะว่าวิธีการตกลงราคาเป็นวิธีการที่ดีที่สุดโดยควรมีการนำระเบียบขยายวงเงิน 500,000 บาท นำมาใช้ปฏิบัติแทนระเบียบเดิม ตลอดจนควรมีการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yamubon (2004) ที่พบว่าควรมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความชำนาญในการจัดซื้อจัดจ้างและปลูกฝังค่านิยมรักองค์กร ในการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์แบบสอบราคานั้น จะมีความเหมาะสมกับโรงพยาบาลชุมชน หากมีการถ่ายโอนกรอบเบิกจ่ายวงเงินให้โรงพยาบาลชุมชนบริหารจัดการตนเอง ซึ่งวงเงินส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจาก สปสช. โดยมีวัตถุประสงค์และเป็นวงเงินที่ผ่านสำนักงานสาธารณสุขในงบประมาณที่เหมือนกัน และส่วนกลางเป็นผู้ตัดสินใจในการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ ด้านปัญหาอุปสรรคพบว่า ระเบียบปฏิบัติไม่ชัดเจน มีระยะเวลาจำกัดในกระบวนการจัดซื้อ ปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบอินเทอร์เน็ตที่ล่าช้าไม่เสถียร การอนุมัติงบประมาณช้ากว่าแผนงบประมาณประจำปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Darakorn Na Ayuthaya (2001) พบว่า การจัดซื้อจัดจ้างมีปัญหาความล่าช้าของกระบวนการ พัสตที่ได้มาตรฐานต่ำ เวลาค่อนข้างจำกัด มีการเร่งดำเนินการตามงบประมาณขั้นตอนเอกสารมากทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองทรัพยากร งบประมาณส่วนกลางบางอย่างมีการประมวลรวมกันที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ถูกกำหนดคุณสมบัติเฉพาะมาให้ปฏิบัติ สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า วิธีการสอบราคาจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น เจ้าหน้าที่พัสดุต้องมีความเข้มงวดในการปฏิบัติตามระเบียบพัสดุในวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนสำคัญอยู่ที่การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ วิธีประกวดอิเล็กทรอนิกส์ (e-Bidding) เป็นวิธีที่ช่วยลดขั้นตอนการทำงานและลดการเผชิญหน้าระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย มีความสะดวก

รวดเร็ว ประหยัดเวลา ทรัพยากร และขั้นตอนในการดำเนินงาน มีความชัดเจนในเรื่องการเข้าถึงของงบประมาณภาครัฐ ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความสะดวกในการปฏิบัติงาน ด้านปัญหาอุปสรรค พบว่า ระบบโอนเงินตรงยังไม่สามารถใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมในทุกส่วนงานราชการได้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่มีทักษะการปฏิบัติงานไม่เหมือนกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Puangprasert (2009) พบว่า เจ้าหน้าที่พัสดุไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นอิสระ เนื่องจากถูกแทรกแซงจากผู้บริหาร ด้านบุคลากรขาดความเป็นกลางในการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ ขาดมุมมองเรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผล การได้มาซึ่งครุภัณฑ์ไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง ไม่คุ้มค่ากับงบประมาณที่เสียไป ตลอดจนไม่มีบริการหลังการขายที่ดี

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษา พบว่า แต่ละวิธีการจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ทางการแพทย์เป็นเพียงทำให้ถูกต้องตามขั้นตอนกระบวนการ ความสำคัญอยู่ที่การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ (สเปค) ดังนั้น กรมบัญชีกลางควรกำหนดนโยบาย วางแผน ตรวจสอบ รายงานอย่างเป็นปัจจุบัน (Real-time) ชัดเจน มีมาตรการกำหนดโทษที่รุนแรงต่อการเรียกรับผลประโยชน์หรือเป็นผู้ผลประโยชน์ร่วม และการวิจารณ์ TOR ควรให้ทำแบบลับผ่านระบบ e-GP เพื่อเปิดกว้างให้ผู้ค้ากับภาครัฐและผู้ไม่มีผลประโยชน์ร่วมได้วิจารณ์ร่าง TOR อย่างโปร่งใส และป้องกันการกีดกันกันกลับ

2. จากการศึกษา พบว่า การจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพ (สปสช.) ที่ให้แก่แต่ละจังหวัดอนุมัติครุภัณฑ์ชนิดเดียวกันวงเงินเดียวกันนั้นมีปัญหา คือ การกระจุกตัวของงบประมาณไว้ที่ส่วนกลาง อาจทำให้เสี่ยงต่อการทุจริตคอร์รัปชันได้ ดังนั้นควรให้มีการกระจายกรอบอำนาจเงินจัดสรรให้แก่แต่ละโรงพยาบาลชุมชนแต่ละแห่งบริหารจัดการตัวเอง โดยเป็น

ผู้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะเอง เนื่องจากโรงพยาบาลแต่ละแห่ง มีความต้องการวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่ต่างกัน บางโรงพยาบาลไม่มีแพทย์เฉพาะทางใช้วัสดุครุภัณฑ์จึงเป็นการสูญเสียงบประมาณ

3. จากผลการศึกษาพบว่า วิธีตกลงราคาเป็นวิธีที่ดีที่สุด สำหรับโรงพยาบาลชุมชนวงเงินในการจัดซื้อรักษาต่อครั้งไม่เกิน 100,000 บาท ซึ่งไม่เหมาะสมกับการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ ปัจจุบันกรมบัญชีกลางได้ผ่อนผันขยายระยะเวลากำหนดวงเงินวิธีการจัดหาพัสดุ (ว.299) เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจไม่เกิน 500,000 บาท ต่อการจัดซื้อต่อครั้งนั้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัสดุครุภัณฑ์การแพทย์ที่ซับซ้อนในปัจจุบัน ดังนั้น กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ควรขยายวงเงินในวิธีตกลงราคาเป็นไม่เกิน

500,000 บาท ต่อการจัดซื้อจัดจ้าง โดยไม่จำกัดระยะเวลา เพื่อให้วงเงินงบประมาณสอดคล้องกับราคาตลาดและนวัตกรรมใหม่ๆ ของวัสดุครุภัณฑ์ทางการแพทย์ปัจจุบัน

4. จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมองมุมด้านระเบียบพัสดุเป็นมาตรฐานวัดความสำเร็จเท่านั้น ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยในมุมมอง ผู้รับบริการ (ผู้ไม่มีผลประโยชน์ร่วม) ต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำนโยบายการจัดหาวัสดุไปปฏิบัติ

5. จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า แต่ละหน่วยงานที่กำลังดูแลต่างฝ่ายต่างทำงานกันตามกรอบหน้าที่เท่านั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการบูรณาการหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการจัดหาพัสดุตามระเบียบพัสดุ

Reference

- Darakorn Na Ayuthaya, P. (2001). *The Efficiency Improvement on the Procurement within the Government Organization*. Thesis of Master of Political Science, Thammasat University. [In Thai]
- Imsuwan, S. (2009). *Flaws in Procurement System of Local Administration Organization: Audit by Office of the Auditor General of Thailand in 2007*. Thesis of Master of Public Administration, Khon Kaen University. [In Thai]
- Pradubthanakit, C. (2006). *A study of E-Auction Procurement Conditions, Problems and Needs of Government Agencies*. Thesis of Master of Science in Technic Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok. [In Thai]
- Puangprasert, A. (2009). *Problems of procurement through electronic auction of local administrative organizations in Muang District, Samutprakarn Province*. Thesis of Master of Public Administration, Khon Kaen University. [In Thai]
- The Comptroller General's Department. (2006). *Government Procurement System*. Retrieved from http://process3.gprocurement.go.th/EGPWeb/jsp/index_new.jsp. [In Thai]
- The Comptroller General's Department. (2008). *Internal Audit*. Retrieved from <http://www.dusit.ac.th/departement/checkin/doc/n16.pdf>. [In Thai]
- Yamubon, S. (2004). *Legal Measures on Checking the Process of Public Procurement Under the Rule of the Office of the Prime Minister on Public Procurement, B.E. 2535 (1992)*. Thesis of Master of Law, Ramkhamhaeng University. [In Thai]
- Yensab, V. (2008). *Governmental Procurement by Electronic Method*. Thesis of Master of Law, Chulalongkorn University. [In Thai]